

Justícia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Quan serà comprès que el patriotisme consisteix, sobre tot, a fer la pàtria digna?
GABRIEL ALOMAR

Redacció i Administració: Viladomat, 100 (Impremia)
Apartat de Correus, 757 - BARCELONA

Contra la vida cara. - Contra la baixa dels jornals

Obrer, defensa't! - Obrer, uneix-te!

En el nombre anterior diem que el remei a l'abast de nostres mitjans actuals per a combatre la vida cara, és la cooperació. Es un remei minso potser, però l'únic eficaç avui, car tots els altres, acció governativa, taules municipals reguladores, etc., és mandanga.

Avui diem que l'únic remei per a combatre la baixa de jornals és l'associació obrera, l'unió dels explotats, dels amenassats per la fam crònica com a conqol d'un treball de bèsties.

I aquí, encara més que en la solució del problema de la vida cara, l'acció providencialista dels Govern i Municipis és completament ineficaç, quan no és a l'inversa, perjudicial. En aquest problema l'obrer no pot cercar, ni amb tot l'optimisme, ni amb tota la bona fe, ni amb tota la badoqueria que el poguem creure capaç, altra solució que la que dinami d'ell mateix, de llur actuació enèrgica.

La redempció dels obrers té d'ésser obra d'ells mateixos. Això que és axiomatic dintre els camps socialistes, és oblidat tot sovint pels socialistes mateixos, siguin del matis que siguin, i sempre, per l'obrer sens partit. Es tan humà i tan planer creure que totes les nostres dissorts vénen de la malevolença d'altri i que tota salvació vindrà de llur arrepeniment o d'un cavaller aventurer que ens ho portarà a la punta d'una llansa. Tota redempció necessita d'un esforç, i són tan pocs els que volen esforçar-se...

Els sindicats estan avui desfets, llur actuació és nula; l'obrer no existeix com a col·lectivitat i si sols com a individu. I com a individu està completament desarmat davant del burgès, que no està ún sol, sinó amb tota la burgesia en pes, i no tota la burgesia d'ara, la vivent, sinó la morta; que entre tots han creat un sistema, una organització, un engranatge ferri on la més petita roda rep la solidaritat de tot el mecanisme en cada moment.

L'única salvació dels obrers davant d'aquesta organització és fer-se forts i llur força no és la que pot emanar d'un individu ni per la hipertròfia dels seus múscles ni per l'hipertròfia del seu intel·lecte, sinó la que és conseqüència de llur unió, de l'organització disciplinada, de l'esforç comú vers una idealitat alta. L'obrer sols es redimirà marxant en apretat exèrcit; sols es defensarà tenint un sol cap i una sola voluntat. El pervindre no és sols del pensament, de la raó, sinó d'aquest pensament i aquesta raó transformats en acció, és a dir, sent a l'ensem una energia, una força impulsora.

El pervindre sols serà d'aquell que pugui organitzar el pervindre. D'aquell que li dongui unes noves valors morals responen a una força i una energia física. Del que tenint raó i dictant una justícia tingui la força i l'audàcia de fer valdre aquesta raó i aquesta justícia. Si el treballador ha de donar al món un nou regíme té de sapiguer-lo conquerir aquest regíme. Enfront del burgèsisme en davallava per haver acabat la seva missió i mancar-li forces morals que avalin l'actuació de llurs forces materials, l'obrerisme—i amb l'obrerisme entenem les doctrines socialistes que són la seva valor moral—té de mostrar la seva potència com una promesa d'una organització millor. Però organització sempre; que les societats, com la vida, com la naturalesa, té sempre horror al buit i no esmenen pas el seu camí, per pesat que sigui, sinó veuen davant un altre camí. No enderrocarem l'organització burgesa sinó prometem per a l'endemà una altra organització. No farà la revolució qui no tingui preparada la post-revolució. Aquells bons jans que creuen en l'iniciativa i l'espontaneïtat revolucionària amb tota la seva puresa, són els enemics més aferrissats de la revolució. L'iniciativa i l'espontaneïtat revolucionària es referirà solament als homes o al temps, però mai a les forces ni a les doctrines.

Per conquerir el món futur, els obrers necessiten de l'organització obrera; per tal defensar-se contra els tempstats del vell món els obrers necessiten de l'organització obrera. Les embestides contra els jornals i contra les vuit hores en tot el món burgès les han sofertes els nostres companys a Anglaterra, i a França, i a Alemanya, a tot arreu, però uns sindicats potents els han defensat. A l'agressió capitalista han contestat amatenta l'ofensiva proletària; les espases cent voltes han estat enlairades a punt de ferir-se, però la perspectiva de les lluites ha esporuguit al burgès i un armistici ha tornat la pau als esperits. Tenen encara molt per perdre els burgesos per a llensar-se obertament a una lluita. La sensació de força que nostres companys han sapigut donar a llur actuació ha estat prou per a deturar l'atemptat patronal.

Però, on és la força obrera d'aquí? Què s'ha fet d'aquella vigoria i aquella empena? Tot s'ha desfet i al veure-ho desfet el nostre burgès ha escomès sens cap temor, segur que cap perill l'amenassava, cert que a la seva ofensiva cap rebeldia en fóra conseqüència. I ha atacat valent, perquè per ésser valent no necessitava gaire coratge. I nostres obrers espaordits han tingut que deixar fer, han tingut de presentar-se davant del dictador amb la corda al coll preparats a cada moment pel sacrifici. S'han vist tan sols i eren legió, s'han sentit tan desemparats, i es tocaven els uns als altres. Però essent legió, estan tan apropats, no tenien pas ni un pensament comú ni una acció mancomunada i essent a milers i empenyent-se estaven tan solitaris com un naufrag a una illa deserta.

Ha esdevingut tot el que tenia que esdevindre: lentament nostres companys tornaran als temps passats, perdran poc a poc totes les aventages. Les perdran per covards; però, sobretot, les perdran per inintel·ligents; sabent el camí han abandonat el camí, sabent el remei han estripat la recepta. Poc a poc perdran l'altivesa que havien guanyat i tornaran altra volta a la domesticitat, a l'esclavatge pitjor, a l'esclavatge consentit i entès com una cosa definitiva.

SOVIETISME I FEDERALISME

La Publicitat va heredar de la vella Publicitat l'escomesa regularment periòdica a tot el que facin els bolxevics russos. Però aquesta escomesa s'ha aguditzat darrerament per a d'anullar el mal efecte, al món burgès, de les cròniques d'En Plá; cal treure l'agre d'aquelles línies, on un espectador de la revolució russa, escrivint per a un diari burgèsista, no narrava coses esborronadores, i que tan tranquil·litzaven la consciència del senyor Esteve i li enriqueixen el seu bagatge cultural. Nostres amics, car en aquestes rèpliques volen treure tota agressivitat innecessària i tractar-los finament, intenten, amb tota la bona fe, destruir la llegenda de que el bolxevisme rus haigui solucionat el problema de les nacionalitats. Oblida l'editorialista de La Publicitat l'esforç enorme que el govern soviètic rus ha fet per tal de reviscolar llengües gairebé oblidades i exentes de literatura, esforç que molts cops resulta artífici de col·leccionista, sinó fos una manifestació de l'ample sentit llibertari de la primera revolució obrera.

Prentem peu de les dades d'una revista polaca, escomet contra els governants russos perquè molts cops el govern d'aquest pobles està en mans de gent no nascuda allí. Però cal pensar que molts d'ells, en veritat, no formen un poble ni una nacionalitat, sinó que són grups ètnics que han persistit migradament la majoria i que el tsarisme gairebé havia anorreat.

Rússia, lentament, va aliberant les nacionalitats que l'esforç cultural de l'Unió els hi dona una consistència nacional. En prova d'això, la República d'Ucrània constituït fa un any la República Soviètica Moldava. Que els rumans diuen que està dirigida per russos? Però ells no es veuen pas amb cor de donar un règim pa-rescut a la Bessaràbia, on les revoltes són contínues i les persecucions constants.

La Rússia bolxevista ha tingut un desprendiment inconegut fins ara en els Estats burgesos. Polònia mateix, la que trena el cor durant tants anys dels sentiments amb els seus clams i llàgrimes, amb el seu desig constant d'alliberació, com tracta avui als ucraïnians i als russos blancs, a les minories nacionals, que han quedat presoners d'ella? Repartint les terres dels pagesos ucra-

nians i blanc-russos als generals i soldats polonesos. Privant l'ensenyament de llur llengua, tancant les escoles, amenant als mestres, perseguint l'alta cultura—l'Universitat de Lemberg té avui dia una existència ilegal.—«Les associacions culturals de la Galitzia oriental, que eren lliures en temps de l'antic imperi austriac, i en la Rússia Blanca durant la dominació alemanya, han estat totes tancades i gairebé han deixat d'existir completament», diu un periòdic. I si això no convencés, encara, als nostres exigents anti-sovietistes i burgesos honorables, hi ha les paraules del diputat polac Poniatowski a la Dieta: «La situació—diu—en les contrades ucraïnianes i blanc-russes veïnes de la frontera, s'ha agreujat tant, que devem reconèixer tots que estem amenassats de perdre aquestes províncies. No hi ha exemple en l'història que un Estat s'haigui portat així amb uns territoris que acaben d'ésser-ne anexionats». Que lluny som de la constitució de la República Moldava per l'Ucrània soviètica!

Com la dictadura obrera tracta a les minories nacionals, no sols les que tenen una terra i constitueixen un poble, sinó aquelles que és veuen confoses amb altres pobles, cal esmentar l'augment d'escoles a la República de Geòrgia des de l'any 1917 al 1925:

	1917	1925
Georgianes	1375	1393
Armenies	40	102
Russes	47	54
Turques	31	85
Gregues	40	34
Ossetinians	6	55
Alemanyes	4	10
Diverses	—	92

Crengui's l'amic de La Publicitat, el problema nacionalista no ha trobat encara en la democràcia burgesa un ambient tan favorable i generós com troba en la democràcia obrera. Els internacionalistes són els únics que re-soldran el problema nacionalista. Els sens pàtri són els que alliberan a les pàtries. Els bolxevics russos no aparten la seva conducta, en el problema de les nacionalitats, del pensament i de les doctrines socialistes, les úniques que porten la pau entre els pobles, per què els hi porten llur alliberació.

COMPANY: Si vols ésser digne dels teus ideals, has de considerar com a propis els sofriments i les privacions dels homes que els defensen. Recordat dels empresonats.

Les coses al seu lloc

«Ahora que el socialismo de Estado aparece vacío de significación para resolver, ni siquiera de momento, los problemas sociales tanto en su aspecto reformista—Inglaterra, Dinamarca—cuanto en el revolucionario—Rusia—, se le ofrecen al anarquismo campos ilimitados en los que esparcir, con seguridad de recoger óptimos frutos, su propaganda.—Dionysios.»
(Del núm. 1 de «El Productor»)

Respectuosos amb el pensament del company suara esmentat, car es tracta d'una de les plomes més galanes i reflexives amb què comptem l'anarquisme a casa nostra, intentarem donar el to més elevat possible a la nostra discrepància amb la seva opinió, de què el Socialisme al Govern de l'Estat hagi fracassat d'una manera rotunda per a resoldre els problemes socials.

A on i quan aquest fracàs, camarada Dionysios?

Si la propaganda anarquista solament es pot basar amb el fet experimental del no reeiximent en els assaigs socialistes d'Anglaterra i Rússia (!), noblement haurem de convindre tots quants lluitem contra la societat capitalista que no fóra pas ara l'hora més a propòsit per a l'èxit de la propaganda àcrata; i això per dues raons que saltin a la vista.

Perquè ni a Anglaterra ni a Dinamarca, etc., els socialistes reformistes han exercit les funcions de govern en termes tals, que es poguessin considerar com a classe dominadora, àdhuc ni com a partit polític que d'una manera absoluta disposés de majoria parlamentària—que constitueix una de les seves bases angulars—la qual situació d'inferioritat els exposava a les conseqüències fatals de viure a precari dels partits d'esquerra burgesa. Ells no han començat ni de bon tros, cap experiment socialista i es prematur donar com a liquidada la missió redemptora de l'Estat socialista en el seu aspecte moderat.

I pel que toca a Rússia, a despit dels enormes entrebancs derivats de la gran guerra i de la destrucció de la societat capitalista; del greu problema del demà de la Revolució; de l'existència d'una massa camperola estulta, fanatitzada per les absurdes preocupacions ortodoxes i feudals; d'un proletariat industrial microscòpic en relació amb els milions de treballadors del camp, amorfes i inorgànica; en un poble d'un percentatge paorós d'analfabets, no solament als cens rurals, sinó a les ciutats; de la fam i el bandolerisme contrarrevolucionari; del cinturó de metralla

de les potències; de la negligència—que a tots ens en toca una part considerable—del proletariat d'Europa, els revolucionaris russos categòricament van desmentint la lleugera i poc meditada sentència de la incapacitat en la solució dels sofriments de la classe obrera pel socialisme estatal. Que per mil previstes i imprevistes circumstàncies, no ha anat el partit comunista rus tan ràpid en l'èxit com nosaltres desitjàriem que anés? Però la lentitud i els retrocessos tatics de la Revolució russa, no és obstacle per a que l'essència que informa el socialisme científic quedi en peu com a cos de doctrina.

Si tinguéssim de jutjar els moviments proletaris per les seves fallides insurreccionals, d'aplicació pràctica de principis o de simple propaganda, quin valor hauria de donar el nostre món obrer a la propaganda que propugnen els anarquistes, després que la nostra casa C. N. del T. s'ha desfet com un bolado?

No és precisament, la doctrina socialista moderada i tampoc la revolucionària o comunista la més culpable de la desfeta del nostre moviment sindical, sinó la inconsistència de certes expansions lliques, nebuloses i infantils—si no fossin tràgiques—que tots havem viscut.

Després de molt discursar—i segons Dionysios—avui probablement hi ha els mateixos anarquistes de vint anys endarrera. No és significativa aquesta aclaració? No ens diu que s'ha de canviar de tàctica per què l'anarquisme ha fet fallida?

S'imposa en els medis obrers tot una altra actuació, d'acord amb la realitat, d'acoblament de grans masses sindicals en un organisme únic i centralitzat on es faci front a tots els problemes que afectin a la classe obrera i allò que no sigui competència del Sindicat nacional d'indústria, serà funció del partit polític de classe, que completarà l'obra del sindicat; car no solament és esclau el treballador a la fàbrica, a la mina o a la terra, sinó que ho és políticament; és múltiple la lluita que devem sostindre el proletariat contra la dominació capitalista.

Per totes aquestes i altres múltiples raons, creiem que és d'una greu responsabilitat el negar al socialisme estatal capacitat resolutiva dels problemes socials, després de la situació caòtica a que ens ha aconduït l'insurgència verbalista dels darrers anys.

A. BERNADÓ.

FIXANT ACTITUDS

Com que algunes de les afirmacions del company Recasens i Mercader i algunes d'altres contingudes en una nota encapçalant un article publicat en aquestes columnes la setmana darrera, relatives a l'actitud dels socialistes catalans enfront a la del P. S. O. E. representen una opinió i trasllueixen un estat d'esperit que no comparteixo ni comparteixen molts d'altres companys, em crec en el deure de fer algunes consideracions orientades a deixar ben definida la nostra posició, la qual cosa és en aquests moments absolutament necessària.

En primer lloc, haig de manifestar, contra el que hom ha dit, que com a socialista català no em puc sentir gens orgullós de l'actitud del company Recasens i Mercader, perquè la crec fonamentalment equivocada i manca d'oportunitat. Entenc que avui entre la U. S. de C. i el P. S. O. E. hi ha una veritable incompatibilitat, i no precisament per qüestions accidentals, sinó per motius substantius que deriven d'una transgressió clara i evident dels principis bàsics de la social democràcia. Crec, sense que tingui jo cap propòsit de dogmatitzar, que aquesta transgressió és tan visible que em sembla mentida que cap esperit serà la posició en dupte. I com que això ja s'ha dit altres vegades en aquestes mateixes pàgines i representa el comú sentir dels nostres amics, hauria trobat molt posat en raó que el company Recasens i Mercader

abans d'iniciar el seu gest tan pròdigament desinteressat, l'hagués fonamentat, demostrant, com era natural, que entre els socialistes d'aquí i els d'allà no hi havia diferències per qüestió de principis. El company Recasens es limità a fer aquesta afirmació sense explicar-la o sigui d'una manera gratuïta; en canvi, però, tingué molt bon compte en dirigir les seves censures a determinats articles apareguts a JUSTÍCIA SOCIAL, comentant l'actuació dels socialistes madrilenys.

Després d'això, qui parla de rectificacions? Nosaltres som en el lloc de sempre i no ens hem de moure per a res. Si algú ha de rectificar, en tot cas, són ells. I no es tracta d'una simple rectificació de paraules, sinó d'una completa rectificació de conducta.

De totes maneres aquesta paraula «rectificació» dirigida als socialistes madrilenys em sembla que ja l'hem repetit prou. Tothom que té consciència dels seus deures sap que els ha de complir sense invitacions ni requeriments d'altri. I aquesta feina de predicar a tota hora la concòrdia quan no ha d'ésser compresa ni agrada, posa en una situació molt poc feliç al que la fa. Per tant, crec que ja no podem anar més enllà en el camí de la nostra condescendència sinó volem que algú pugui dir que els socialistes catalans no saben on van ni el que volen ni tenen amor pròpi.

MARIUS VIDAL.

Carnet d'un heterodox

LA MORT (II)

—Quar penso que la mort ens lliura de tantes comportives insolències,—potser, jo, jo, l'antiteonodal per excel·lència, l'enemic de tota mena d'icòns—hi faria un altar propi per a inoçents!

—Romàntic a dojo et trobo.

—Romàntic? — La mort per ventura seria romàntic afer—merament fet de certs espectaculars suicidis (1925) al Bois de Boulogne?

—Ara ja em sembles tot segle XVIII—allò, Bayle, Enciclopèdia.

—Els leninistes pensarien així mateix.

—Qui vols dir? Els triomfants russos?

—Aquests si que tenen a Lenin en conserva en un mausoleu de justa.

—Quina fortor de mort que fas, amic meu.

—O sia: ja em descomposo en vida.

—Leri-leri.

—Salut hi hagi.

—Però que n'has de fer d'aquesta salut que t'ha de mancar un dia i que, pensa-ho com vulguis, t'ha de coduir a la mort?

—Aquesta salut que em porta, una volta a la mort m'és tan cara com la mort mateixa.

—Que fas que no et mores encara?

—Es molt amada de mi la mort, però cal madurar-la!

—Però quan sia madura en la teva vida, la bona mort?

—Hi que no ho sé!

BRAND.

Obrers: Sou pel·lits per qué esteu de genolls. Redreueu-vos.

La solidaritat dels obrers, si no voleu que sigui una paraula sense sentit hem de demostrar-la a l'hora de les contrarietats, molt més que a les hores que ens són favorables.

Company: no oblidis als que han perdut la llibertat que tu disfrutes.

Michael Vassilievitch Frounze

Ha mort Frounzé. Era el cap de l'exèrcit roig.

Frounzé tenia 40 anys; fill d'uns pagesos pobres del Turkestan, havia conegut la fam i la misèria, però amb fam i misèria, potser per la mateixa fam i la mateixa misèria, amb aquest heròic sacrifici dels revolucionaris russos, havia estudiat a l'escola tècnica superior de Sant Petersburg.

I Frounzé no havia estudiat per a crear-se una posició social, per a ésser un altre burges, oblidant les dolors dels seus primers anys quan el fred i la fam foren les bones companyones. Socialista d'abans d'entrar a l'Universitat, socialista en sortir i com un altre obrer marxà a engroixir les files dels lluitadors militants. Ell fou un dels organitzadors de la cèlebre vaga textil de Ivanovo-Vosnessenk en 1905 i organitzà les seccions del partit obrer social democràtic rus en tots aquells indrets. En 1907 fou agafat per la seva actuació a Chònia i condemnat a quatre anys de treballs forçats. Mentre complia la sentència fou condemnat a mort per resistència armada a la policia. Conmutada la pena per 10 anys més de treballs forçats, marxà a la Sibèria. A la santa Sibèria, aquesta Tebaida del revolucionarisme rus, i avui, pel fet de la primera victòria obrera, del revolucionarisme mundial.

Alliberat a 1914, tornà a ésser empresonat a 1915. S'escapà de la pressió i no abandonà a la Rússia, no desertà de l'obra de l'alliberació obrera i amb el nom de Vassilienko actuà enèrgicament contra el tzarisme fondant la Revista d'Orient. Descobert per la policia, marxà al front occidental i amb el nom de Michailov creà a l'exèrcit una organització revolucionària, el centre de la qual era a Minsk.

La revolució de febrer el troba en els llocs de perill. Organitzà el Concell Obrer de Minsk i formà part del comitè d'Acció, essent nomenat cap de la milícia ciutadana. Organitzà el congrés de pagesos de la Rússia Blanca i s'el nomenà president del seu Concill.

Durant la Revolució bolxevic, amb 2.000 obrers i soldats entrà

a Moscou el 30 d'octubre, prenent part decisiva en la lluita.

Occupà diferents càrreges importants i és nomenat, a 1918, comandant del IV cos d'exèrcit que lluita en el front oriental.

«Es al company Frounzé, diu Kykow davant de la seva tomba, que la Revolució deu la seva primera victòria sobre Koltchak, victòria que determinà la sort del front oriental i assegurà la victòria completa del proletariat sobre la contra-revolució. Es igualment amb la participació directa del company Frounzé, baix la seva direcció, sota el seu comandament, que el darrer baluart dels guardes blancs en el Sur, és dir, el front Wrangel, és destruït i anoreat».

L'antic universitari famolenc, el revolucionari bandejat, derrotat als superbs generals del tsarisme; els derrotat amb la millor estratègia de totes, amb la de la fe i de l'entusiasme, la de la justícia i la raó.

En 1920 és nomenat membre del Comitè Central Executiu Ucraïnà i més tard del Comitè Central Executiu Panrus. A l'abril de 1924 és vice-president del Concill Revolucionari de guerra de l'Unió Soviètica i al 26 de gener de 1925 passa a la presidència del mateix concill i comisari del Poble de Guerra i Marina, essent el cap de l'exèrcit per a malaltia o ostracisme de Trotski, lloc que ha ocupat fins a la seva mort.

Aquesta és la breu biografia d'un gran lluitador socialista. «L'història de la vida de Michael Vassilievitch Frounzé és l'història de la nostra Revolució», ha dit Zinoviev.

Per ajudar la família del company "Roc Guinart,"

J. M. F., 1 pta; Hansed, 5 ptes.

Companys: Llegiu i propagueu

Justícia Social

La vida del treball

Als obrers del ram de l'aigua

ENSOPIMENT

La crisi sindical, malauradament per nosaltres, cada dia és més extensa. Les últimes reunions del nostre ram ho palesa bé prou i la nostra actitud descoratjada ho confirma totalment.

Ens trobem actualment que de cada cent socis amb què compta la «Asociación» els setantacinc tan sols hi són perquè els sap greu fer-se mal veure per dos rals, o per fer creure que ja compleixen amb llur deure, que és pitjor, però el parlar-los del sacrifici moral i d'idealitats és aigua en la llum; ni una guspira d'amor, ni un gest de sacrifici ha pogut sortir de la nostra massa, orfe totalment de l'escalfor de la santa Llibertat i sorda del tot a la veu del sentetball i dels companys empresonats.

Fins quant durarà tot això? Es que els companys esperen que la burgesia estiri encara més el dogall amb que ens té fermats? Es que tenim d'aguantar veient com a una fàbrica despatxen avui els obrers i demà els tornen a llogar?

No, companys; això ja dura

massa. No és possible que per més temps malmetem els sacrificis dels companys d'altres temps. Es presis que ajudem moral i material als abnegats companys que porten el timó de la nostra disordada nau, cal que oim els seus clams de llibertat per escalfar-nos el cor, per recordar-nos que som esclaus d'una burgesia despòtica com la que impera. No deixeu que la misèria truqui a les vostres llars, car allavors tindrieu un enemic més a la lluita i aquest, més que tots, potser en venceria implacablement.

Hores de veritable angoixa són aquestes; però no cal defallir per mesquí que siga el nostre desig de llibertat; per força el fort entusiasme de la nostra Junta avivarà el nostre amor pròpi.

Avant i fora, no us deixeu enganvar per gent estranya a nosaltres, tan si són blancs com si són negres, i si en nostra ruta necessitem un aixopluc, no dubteu que la «Unió Socialista de Catalunya» ens obrirà els braços per acollir-nos amb el seu sant escalf de llibertat.

JOSEP CERVELLÓ.

PER MILLORAR LA VOSTRA CULTURA TECNICA, ESTUDIEU PER CORRESPONDENCIA A

POLYTECHNICUM POSTAL

ON PODREU CURSAR DE CASA ESTANT, SENSE HAVER DE DEIXAR EL TREBALL, RAPIDAMENT I SENSE GAIRES DESPESES, ELS ESTUDIS PER A

Electricista	Contramestre
Conductor de centrals elèctriques	Cap de taller mecànic
Tècnic electricista	Càlcul comercial
Gramàtica catalana	Comptabilitat Comercial i Industrial
Correspondència mercantil	

Si us interessa algun ensenyament, escriviu avui mateix demanant prospectes i condicions a

Polytechnicum Postal

Apartat de Correus 1025 -- BARCELONA (Referiu-vos a aquest anunci quan escriviu al «Polytechnicum»)

Obrers: Organitzeu-vos i sereu ben forts.

ECOS I COMENTARIS

En llibertat

Dies enrera foren posats en llibertat els companys Pestaña, Abella, Arnó, Peiró, Miguel, Espinalt i altres que es trobaven detinguts per ordre governativa.

Circulació urbana

El problema de la circulació és la preocupació dels grans municipis.

A París, entenent que els tramvies eren un dels obstacles que més dificultaven el trànsit, els han anat treient dels carrers cèntrics.

Ara mateix els diaris parisiencs ja parlen de la necessitat de treure els tramvies d'alguns bulevards com únic mitjà de descongestionar-los de l'excés de circulació.

Davant d'un problema com aquest, com davant de tants d'altres, l'opinió ciutadana es manifesta a través de la premsa. I el municipi de París ha d'escollir

sempre a l'opinió i atendre-la o almenys explicar les seves decisions. Les companyies, les grans companyies no tenen més remei que secundar el municipi i subjectar els seus interessos particulars a l'interès general. D'aquesta manera el ciutadà té l'impressió de què no és, perquè sap la manera de fer arribar les seves queixes i les seves necessitats a les autoritats municipals, en les quals hi ha de veure sempre els seus mandataris. Es la lògica democràtica.

Entre nosaltres les coses s'gueixen una mateixa trajectòria, però en sentit contrari. En les nostres Rambles hi ha plantejat un veritable problema de circulació. Per resoldre'l no pensa pas ningú amb els interessos de l'individu ciutadà, sinó que la primera veu que s'escolta és la de la companyia abassegadora i urbicida. Què diu la companyia? Es pregunten els regidors, majorment quan, com ara, no han sortit de la ciutat; que la Rambla es estreta?, ja l'ixamplarem; que

s'ha de convertir en bulevard? ja li convertirem; que s'han d'arrancar els arbres? ja els arrancarem; que s'han de remoure les pedres, que s'ha d'escorxar pel mig? ja l'escorxarem; que s'hi han d'aixecar unes tanques o s'hi ha de bastir uns magatzems? els hi bastirem. Davant del senyor Butifarra de la companyia el regidor sempre diu: molt senyor meu. Davant del ciutadà anònim sempre s'hi sent superior, perquè el pobre ciutadà anònim passarà per on li diguin. El regidor d'ara té la voluntat d'un remader, el pobre ciutadà anònim mai s'havia semblat tan a un moltó. Quan va per la Rambla dintre la corrua apretada sempre s'ha de sentir humiliat per un altre ésser superior que no el deixa moure ni transitar. Aquest altre ésser és el tramvia. Pas a la majestat del tramvia! I el tramvia passa a poc a poc i amb una gran propaganda de campana, com si fos un marajha oriental amb el seu elefant. Els urbans, representants de l'autoritat mu-

nicipal, així que senten la campaneta del tramvia que va venint fan parar tota la circulació i més rígids que mai i aixafats sota la massa negra del seu selo-kof presenten armes; una mena de vareta que no sabreu mai si és una mà de morter d'apotecari o una espelma ribetada. Nosaltres, tractant-se de coses del municipi, creiem que és una espelma. El pas del tramvia per damunt de les vies, per damunt de l'empedrat o per damunt dels cossos dels ciutadans, és sempre un moment impressionant. Si la gent fos més governable, aquest pas del tramvia hauria d'ésser saludat una mica modificada, amb aquella cèlebre exclamació: «Ave tramvia imperator, morituri te salutan», perquè ja saben que el tramvia ha demanat també a la ciutat i ha obtingut abastament propiciatori, sacrificis humans. Homes i dones de totes les edats han donat el seu tribut de sang. De totes maneres això s'acabarà donant una solució justa al problema.

La solució podria ésser aques-

ta. Seguint com sempre l'exemple de París i de Londres, es fa necessari treure dels carrers cèntrics, o sigui de la Rambla, alguna cosa que fa nosa i que és un obstacle per a la circulació. A París com que la nosa es el tramvia treuen el tramvia. A Barcelona com que la nosa és el pobre ciutadà anònim no hi ha com treure de la Rambla el ciutadà anònim. La qüestió es trobar una solució.

L'obrer que no treballa per la seva emancipació ajuda a fer esclaus als seus propis fills.

S'ha publicat

A l'Ombra del Camí

llibre de poesies de EMILI SALETA I LLORENS amb un pròleg de l'IGNACI IGLESIAS

... «A l'Ombra del Camí» col·loca al seu autor en un lloc distingit entre l'estol de lírics de les noves promocions que són glòria de Catalunya.

Edició paper de fil ornada amb bolxos

5 ptes.

Es ven a totes les llibreries

Company: Si sentiu les inquietuds que dignifiquen la condició humana dels oprimits, propagueu

JUSTÍCIA SOCIAL periòdic socialista català.

PER LA JUSTICIA DE LA JUSTICIA

Una aclaració y una afirmació

«Han sido puestos en libertad los sindicalistas Angel Pestaña, Juan Peiró, J. Llobet y ocho más que estaban detenidos gubernativamente. Sólo quedan en la cárcel los sindicalistas sometidos a proceso y los comunistas».

(De "La Vanguardia" del dimecres 18 del corrent)

Jo, no estic sotmès a cap procés judicial, ni soc comunista. Malgrat tot, estic empresonat governativament fa deu mesos, per estar sospeses les garanties y no he estat alliberat.

Vegeu, doncs, com no és del tot veritat la nova anotada més amunt y publicada per «La Vanguardia».

Per altra part, la nostra situació política, és la dels qui abans —alguns— en deien *adormideres*: més tart, *reformistes* i avui *social-demòcrates*. Aixó és; socialista.

La manca de la meua llibertat personal em priva d'ésser prou extens avui en aquesta afirmació. Sino més, però, serveixin d'aclaració i a l'ensem de gratitut a les amicals i companyivoles demostracions de solidaritat rebudes.

Josep JOVÉ SARROCA

Com tots els obrers, els redactors de JUSTICIA SOCIAL, ens havem assebatat joiosament de l'alliberament d'un grup de companys sindicalistes entre els quals figuren els coneguts líders de la C. N. T., Angel Pestaña i Joan Peiró.

El nostre goig, però, ha vingut amargat amb l'extraordinària sorpresa de veure com es reté encara detingut el nostre company i amic estimadíssim en Josep Jové, l'història noble i honrada del qual, dóna un aire d'absurditat al seu allunyament del costat nostre.

En Jové —a qui tothom coneix solament com a operari excel·lent i home de cor generós— no havia estat mai detingut, ni processat, ni sols fixat.

El motiu exclusiu en que pot fonamentar-se (?) la seva detenció és el fet d'haver estat a Rússia en viatge d'estudis, acceptant per consell nostre, l'avinentsa que se li cferi.

Visat per la censura

Fulletons de JUSTICIA SOCIAL

H. G. WELLS

Esquema de l'Història Universal

Del cap. XII

Les races de l'Humanitat

Devem exposar quin és el significat de la frase «les races de l'humanitat».

L'home, escampat per l'ample món, subjecte a grans diferències de clima, consumint diversos aliments segons les regions i al defensar-se contra enemics molt distints ha tingut que experimentar modificacions i diferenciacions locals considerables.

A tot arreu on un grup d'homens ha sigut isolat per illes, mars, deserts o muntanyes han degut desenvolupar-se caràcters particulars.

Per altra part, l'home és un animal vagabund i emprenedor pel qual existeixen poques barres infranquejables. Els homes s'imiten, lluiten i es creuen. Durant milers d'anys han actuat aquestes dos forces; la una amb tendència a separar els homes en una multitud de varietats locals i l'altra fonent amb el contacte aquestes varietats.

L'home polític, caçador, es

veia obligat a seguir les emigracions dels animals; en les èpoques dolentes s'en anava centenars de milles lluny. Es pogué barrejar amplament amb sos semblants i poques varietats es desenvoluparen. Els instruments descoberts en països llunyans són tant semblants als d'origen britànic que es podrien considerar fets per les mateixes mans.

L'aparició de l'agricultura fixà l'home en certs indrets i favorí el procés de diferenciació.

Els mars i les muntanyes han estat obstacles històrics importants. La gent de Tasmània, illa situada al S. d'Àustràlia, visqué durant 15 o 25 mil anys en les condicions del primitivisme paleolític, isolada dels altres pobles fins que els holandesos la descobriren... Després aquesta raça ha desaparegut.

La major part de varietats d'homens de l'Àsia oriental i Amèrica tenen la pell groguenca, cabells negres i erts i sovint els pòmuls sortits. Les gents de l'Àfrica que viuen al S. del Sahara, encara que no totes, tenen la pell negra o negrenca, els nals aplanats i ampla, els llavis nusos i el cabell arriçat. Al N. i al O. d'Europa molta gent tenen el cabell ros, els ulls blaus i son vermells de rostre. En la conca mediterrània predominen els individus blancs d'ulls foscos i cabells negres. Aquest poble bru arar for-

Els abusos de les grans Companyies

Un abús escandalós

En veritat, el ciutadà barceloní es allò que no hi ha: no s'ha vist mai bestiola més mansueta i resignada. Tot s'ho pren a les bones i *avec le sourire*, que diuen els nostres amics de París de França.

El fet a que ens referim ara, atemptatori a la salut del poble, es ve repetint fa una colla de mesos sense que les providents autoritats municipals ni les altres hi hagin tingut res que dir, i —el que és més trist— sense que cap ciutadà hi hagi dit aquesta boca és meua. Parlem dels treballs de soldadura autògena per arc elèctric que ve realitzant la companyia de Tramvies de Barcelona, a totes bandes de la ciutat, abusant de la tolerància legal i de l'ignorància del públic, d'aquest bon públic que de tot en fa un espectacle i que bada enternit davant d'aquells dolls de llum esclatant que saltan vora les mans dels operaris abocats sobre els carrils.

I bé, cal que es digui a tothom que es guardi com d'escaldar-se de fitar l'esguard en la brillant dels arcs elèctrics. El seu esclat, com el de tantes coses, amaga una feridora traïdoria. L'acció actínica d'aquesta llum té conseqüències funestes per l'aparell visual dels qui la miren i per aixó els operaris que hi treballen es guarden amb pantalons protectores. Aixó es tan sabut que enlloc del món hem vist un cas semblant al de Barcelona (ciutat única en tantes coses i també en aquesta) en que els treballs de soldadura de carrils es facin a la vista incauta del públic i sense isolar el punt de treball amb una tenda de lona.

No havíem volgut denunciar aquest abús que es ve cometent contra totes les normes de la salut pública, en la seguretat de que hi pendria cartes la premsa diària i desenganyats per endavant de l'eficàcia de la nostra veu. Ara ho fem a l'últim, vegen que tothom calla, per no compartir la responsabilitat col·lectiva i per haver-nos assabentat de que alguns noiets, fills d'amics nostres, han sofert malalties de la vista, per haver contemplat, emporer per la natural curiositat infantina, «aquells homes que treballaven amb foc».

De tots els silencis n'hi ha un que té una eloqüència particular: el del «cos mèdic barceloní». Han callat per companyerisme amb els oftalmòlegs que treuen faves d'olla?

La jornada de les vuit hores

Fabra Ribas, en *El Sol*, ha publicat un article amb el què demostra que la reducció de la jornada de 10 i 9 hores a 8 no minva la producció. Refereix exemples de la casa Debrange, altra de Cichy, etc., que comproven fins guany amb el canvi.

Sempre estan d'acord la biologia humana i l'ètica. La biologia ens diu que la fatiga minva el rendiment del treball i empitjora la qualitat.

Així les reformes socials han de tendir a suprimir la fatiga, a acóixer el gust amb que un treballa i el que allunya la fatiga també, i a despertar l'interès que és font d'energies. L'ètica també ens reclama per a tot treballador lleure per esplai i per fer salut, per l'estudi i per les relacions socials.

L L E G I U

JOAN SANTAMARIA

MA VIDA EN DOINA

(Memòries del Doctor Verdú)

EDICIONS DIANA
Petritxol, 5
BARCELONA

«Els efectes de l'alimentació dels pobres, consisteixen amb una disminució d'alçada i de pes, en una anormal composició dels teixits i en la consumció, de seguida que s'exigeix a l'organisme un cert esforç. Es produeix la hiponutrició en totes aquelles col·lectivitats privades de benestar i en les quals el cost de la vida sigui excessiu. No hi ha un factor més influent sobre la morbiditat i la mortalitat com la insuficiència dels ingressos, que frueix, sobretot, a les capes més modestes de la societat.»

RUBNER

BERTRANA

L'actualitat literària és l'escriptor realista Prudenci Bertrana. Aquest escriptor és, entre nosaltres, un dels que sap més l'ofici. Totes les seves obres donen l'impressió d'una cosa completa, madura i acabada; totes són espesses, no tenen buits ni clarianes.

No obstant, Prudenci Bertrana és un home d'un mal gust indiscutible. Un dia va sortir a Barcelona un setmanari—aquí n'han sortit de totes menes—especialitzat en literatura fisiològica i divertida. Un dels articles era una descripció de l'home que satisfà les seves necessitats. En aquell temps que Xenius escrivia la filosofia de l'home que treballa i que juga, aquell article significava el retorn a la realitat.

L'article va ésser un gran èxit perquè la descripció de l'home que evacua arrupit a sota d'una figuera era una descripció molt natural, exaltadament natural.

La gent, que tenia entès que En Bertrana quan escrivia savia impressionar-nos fins arribar a l'estòmac, va atribuir-li l'article.

Més rescoentment, a les pàgines de *La Veu*, mentre En Pol amb la seva literatura d'adroguer ens ponderava les aventures de ficar-se el llit amb l'«americana» posada a l'inrevés i una camisa llarga fins als peus, ens va sortir En Bertrana amb un article parlant-nos de la manera d'escurar una pipa embussada agafant una agulla d'aquelles que porten les dones per recollir-se els cabells. En la descripció que feia En Bertrana es tractava d'una agulla trobada al mig del carrer. En Bertrana, etern fumador de pipa, va escriure el seu article amb nicotina. Era un article perfecte. Un model en el seu gènere.

El gènere d'En Bertrana és d'un realisme pudent i suporant. A En Bertrana li agrada gratar la miskria i oferir als seus lectors impressions exactes. Llegint els seus llibres sentireu la realitat; comptareu les fulles d'una branca de pi i les formigues que surten del niu; sentireu les olors boscanes i amb la mateixa precisió la pudor de sexe i de jaç calent i de totes les sobralles i humitats orgàniques. El gènere d'En Bertrana es sovint repulsiu.

Ara, potser algu digui que el rebentem. Res d'aixó.

En Bertrana és un formidable escriptor que predisposa a la dispepsia.

De totes maneres, cal reconèixer que si entre la literatura de cosa que es podreix i que fermenta d'En Bertrana i la literatura blau, blanca i cirera d'En Folch i Torres, no hi hagués res més a casa nostra, estaríem ben bé de desgràcia.

Els crims més greus són els que atempten a la nutrició de les col·lectivitats. Sobre aixó, les lleis que regeixen el món pateixen de benèvoles; els delictes dels causants de la fam són considerats amb la més grossa lenitat i no hi ha dubte que haurien d'ésser els menys perdonats. Es deu sens dubte el lleu de les penes a què quan es dictaren els codis avui vigents, la fam no semblava un perill per a la major part dels països civilitzats: no es coneixien amb precisió els estralls de l'alimentació deficient i la vida tenia un caràcter patriarcal de la que poc a poc se n'ha anat despullant. No es comprenia llavors que es pogués robar i assassinar amb major eficàcia i més segurs resultats, amb la manca de pes, la forta exigència i la mancança artificial produïda per l'acaparament i la sofisticació, que amb la palanqueta i el punyal.

El crim de lesa humanitat és més amagat i silenciós que el delictes de sang o contra la propietat, sos efectes són més certs i més amples: es mata a munts i a anònims i no a un conegut, i és trepitjada la propietat més indiscutible: la salut i la vida. Tota la pena que s'apliqui a l'assassi semblava minsa a les multituds en la reacció sentimental que segueix al crim; però al que mata els seus conciutadans per lenta inanició, es troba bé amb les seves riqueses, és respectat per tots i ningú es deté en estadístiques de mortalitat ni en tragèdies íntimes—August Pi i Sunyer. «El hambre de los pueblos».

En la nostra pròxima edició publicarem un interessant article del nostre estimat company

MANUEL ESCORZA

mar un nucli que amb gradacions incensibles passa als blancs, grocs i negres que es troben, respectivament, al N., E. i S. El cabell dels europeus és més llis quant més ens acostem a l'E. fins trobar els pobles grocs que els hi tenen en extrem.

Aixó no són més que generalitzacions. En el Japó hi ha una raça que té el cabell ondulat, blanca i peluda, els aïns, la cara dels quals s'assembla més a la dels europeus que a la dels altres japonesos. Trobem també negres primitius en les illes Andaman, situades al golf de Bengala, entre l'Índia i l'Índia-Xina, lluny per tant d'Àfrica i l'Àustràlia, etc. Un mapa en colors de les races no revelaria quatre zones uniformes, sinó molts tons i matisos, a la vegada que barreja de colors. Aixó vol dir que hi ha pobles en molts indrets que han viscut durant llargs períodes en condicions similars.

Es possible que les antigues races fossin negres o negrenques i que la blanca sigui recent.

Al començament del període neolític a Europa—fa 10 o 12 mil anys—L'*Homo sapiens* s'havia diferenciat per tot el món en diverses varietats, pertanyents a una mateixa espècie.

Actualment és probable que no es produeixin noves diferenciacions. La barreja és en nostra

època una força major que la diferenciació. Els somes es diferencien menys cada dia. La Humanitat, des del punt de mira biològic, és una espècie animal en un estat en què s'ha detingut la diferenciació i en que són possibles els creuaments.

Fins fa 50 o 60 anys l'Etnologia no era estudiada sota aquest punt de mira les varietats dels homes no eren considerades com resultants de un procés de diferenciació, sinó que, conscient o inconscientment, els estudis de l'humanitat eren influenciats per la llegenda de Noé i sos tres fills Sem, Cam i Jafet, que escaparen dins de l'arca quan la destrucció diluviana narrada per la Bíblia, i d'aquí vingué la tendència a acceptar tres races o quatre com a coses deslligades entre si i procedents de troncs peculiars. Ignoraven, les races extingides i l'acció diferenciadora de les localitats.

Del capítol XIII

Els llenguatges de l'Humanitat

Es improbable que hagi existit quelcom que s'assemblés a un llenguatge comú de l'Humanitat. Desconeixem el llenguatge de l'home paleolític i fins no sabem si aquells homes parlaven. Pels dibuixos tenim idea de llurs sentits sobre la forma i actituds i ens han fet sospitar que comunicavesin llurs idees amplament pel gest. Probablement les primeres pa-

raules que proferiren els homes foren crits de terror o de passió, interjeccions, o noms de coses concretes que en molts casos imitaven els sons de les coses o d'allò que les acompanyava. Sr. Artur Evans ha sospitat que en Amèrica el llenguatge mímic ha precedit al llenguatge oral, ja que el llenguatge amb gestès és comú a tots els indis de Nord Amèrica, on les llengües són diferents.

Si l'home paleolític, per exemple, tenia un nom per l'ós, devia emprar diferents tons o ajudar-se de gestes quan volia indicar: «l'ós ve», «l'ós s'en va», «l'ós està per ésser caçat», etc.

Solament, molt poc a poc, la pensa humana desenvolupà mètodes per expressar l'acció i les relacions entre les coses. Les llengües modernes contenen milers de paraules, en tant que les primitives es reduïen a pocs centenars. Fins en gent de la moderna Europa llur llenguatge no arriba a emprar un miler de paraules i és probable que això mateix passés en l'època neolítica. Per poder fer narracions en aquella època els homes dançaven i feien gestes més que parlaven. No tenien manera de contar, i posseïen probablement el número qual i alguna paraula per expressar *varis*. L'expressió de les idees abstractes ve molt tard en l'Humanitat, pot ésser fa tan sols 400 o 500 generacions.

Els investigadors del llenguatge (filòlegs) ens declaren que és impossible avui agrupar i filiar amb certesa totes les llengües de l'humanitat.

Entre els grups classificats en nostra època figuren:

La família de les llengües àries o indo-europees, que comprèn el francès, català, castellà, italià, anglès, alemany, grec, rus, armeni, persa i varies llengües de l'Índia. Totes aquestes llengües tenen arrels comunes en les paraules i lleis gramaticals semblants. «Pare» i «mare» són en anglès «father» i «mother», en alemany «vater» i «mutter», en llatí «pater» i «mater», en grec «pater» i «meter» i en sànscrit «pitar» i «matar». Llenguatge semblant significa manera de pensar semblant. Totes aquestes llengües no són coses diferents sinó variacions d'una mateixa cosa. En l'edat neolítica, és a dir fa aproximadament 8000 anys, existí probablement una parla original de la que s'han derivat les llengües àries, entre el centre d'Europa i l'O. de l'Àsia.

(1) Està en publicació una nova edició de aquesta obra: *The Outline of History*, per la casa Cassel & C. Lto. La Belle Sauvage. London E. C. 4. Els fascicles apareguts i que estan en venda a Barcelona són enriquits amb molts gravats i làmines fora del text. D'aquí endavant ens atindrem an aquesta nova edició.

Llegiu les Edicions de "Justicia Social"

"COMPANY,"

per Màxim Gorki

PREU: 10 cèntims

|||

"Aquest diuatre de subatots,"

per H.-G. Wells

PREU: 30 cèntims

"ACCIÓ COOPERATISTA"

Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya

Articles doctrinals sobre cooperació: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya: Problemes socials relacionats amb la cooperació.

APAREIX CADA QUINZENA

Suscripció anual: 4 ptes.

Redacció i Administració:

Avinyó, 11 bis. - Cíutat

S'ha posat a venda

l'interessant fullet d'en

Gabriel Aiomar

títolàt

La pena de muerte

traduït al castellà. Conté 24 pàgines amb coberta artísticament impresa a dues tintes i retrat del seu autor. — Es ven a 20 cèntims cada exemplar. S'ha fet un curt tiratge d'una edició de luxe a 40 cèntims. Les comandes s'han de fer a:

Editorial VERTICE, Viladomat 108, Barcelona.

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

Els nostres lectors no han d'oblidar que aquest número de JUSTICIA SOCIAL ha estat revisat per la censura governativa

Obrers del camp! Llegiu i propagueu

"LA TERRA"

SETMANARI POPULAR

PORTAVEU DE LA «UNIO DE RASABAIRES DE CATALUNYA»

Es publica cada dissabte. 15 Cts.

Redacció i Administració: Carders, 12, 1. BARCELONA

En Modest Palahi

demés de cuidar de la ve da i suscripció de JUSTICIA SOCIAL, admet suscripcions i anuncis a «Bella Terra», «La Novel·la Estrangera», «Lluita», «L'Esport Català», «La Terra», «Acció Cooperatista» i «Guia Catalana de Ferrocarrils».

Travesia del Carme, 8, 1.

GIRONA

Treballador!

Signes digne de la teva condició humana!

Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'adveniment d'una societat millor.

Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

Les lletres i les dèries

LLUIS CAPDEVILA

Es injust el buit que es fa a Lluís Capdevila. En parlar-se dels nostres literats, Lluís Capdevila no hi és comptat mai, no obstant sonar ben sovint els noms d'escriptors de quarta o cinquena categoria. I és que Lluís Capdevila és un escriptor independent: aquest és el seu pecat.

No volem afirmar tampoc, que Lluís Capdevila sigui un literat genial; seria una adulació imperdonable. No. Però, d'això a no mencionar-lo com si no existís, hi ha un món per entremig. Lluís Capdevila és un home d'un gran talent i que sap què cosa és la literatura.

Lluís Capdevila és un veritable bohemí, encara que això de la bohèmia li faci mal a les orelles. I aquesta vida li ha donat una gran esperiència, que ell l'ha traduïda en literatura. Les seves obres, a esperiència, que ell l'ha traduïda en literatura. Les seves obres, a obres importants i no creiem que puguin merèixer aquesta qualificació les seves sarsueles i operetes i els seus vodevils—són fruit del món que ell ha freqüentat: records, impressions i judicis de la vida del vici. Només quan hom ha penetrat un món, com En Capdevila el del vici, pot parlar-ne d'una manera tant autoritzada i amb una severitat tan immensa. Lluís Capdevila ha copsat tots els tipus d'aquesta, els ha despulat de tota vestimenta i ens els presenta amb la cruia nuditat dels seus pobres cosos de titella. La seva prosa elegant és punyent i irònica. Els protagonistes d'aquesta vida tèrbola que tan bé coneix, són estudiats en tota la seva repugnància. Si encara és permès parlar de moral en el segle xx, podem afirmar sense cap mena de por que la literatura escandalosa de Lluís Capdevila és una literatura moral.

Recentment ha publicat una obra en espanyol que se'n diu *Las mujeres, la noche y el amor*; ara està escrivint una narració catalana, que ell en diu *novella*, que durà el títol *Memòries d'un llit de matrimoni*. Al cap de poc d'haver llegit *Las mujeres, la noche y el amor*, hem estat invitats per l'autor a escoltar els capítols ja escrits de les *Memòries d'un llit de matrimoni*. Això ens ha donat ocasió de fer aquestes divagacions de la seva obra.

Las mujeres, la noche y el amor és un conjunt de proses ben variades: poemes delicadíssims plens de subtils imatges, contes ben divertits, anècdotes del més barbre realisme, elogis de gran lirisme. Totes les característiques seves es troben en aquesta obra. Es un llibre, podríem dir, on narra les seves memòries. Tots els seus moments d'amor, el retrat de totes les dones que ha besat es troben en *Las mujeres, la noche y el amor*. I a través d'ell veiem En Lluís Capdevila home: un esperit refinat, força poseur, que s'avorreix cercant un plaer del qual no es pot passar, ingenu en el fons, enemic de les complicacions. A més a més, és una obra que fa ben poca gràcia a les dones; Capdevila, com Peñagüello, creu que són uns animals de luxe, i en això, amic Capdevila, permeteu-nos que us diguem que sou massa sever.

Les *Memòries d'un llit de matrimoni*—el títol ja explica la trama de la narració—és una obra desllogada, sense lògica i amb una facilitat gairebé brusca passa d'una cosa a l'altra; no hi ha res, això és una de les majors gràcies de l'obra; cal dir que aquests salts són ben difícils, i n'ha eixit molt bé. Es potser més crua i mordax que *Las mujeres, la noche y el amor*. No solament la gent del vici, sinó tota la gent de les diferents vides són fuetjades en les *Memòries d'un llit de matrimoni*. El llit de matrimoni que conta el que veu i el que sent és un pretext per a dir el que veu i el que sent l'autor. En aquesta obra, Lluís Capdevila s'ha preocupat per damunt de tot de la moralitat; i dels capítols que en coneixem, és una veritable obra moral. Allà on pinta les coses amb més realisme i dient-ho pel seu nom, és on resulta més moral.

Creiem que *Memòries d'un llit de matrimoni* serà una obra superior a *Las mujeres, la noche y el amor*; potser no tan poètica, és cert, però tal vegada hi sobriaria la poesia.

Tenen defectes les seves obres? Aquelles, tot i ésser Aquiles, era vulnerable. Quan un llibre té coses bones, creiem que s'ha de donar una importància secundària als seus defectes.

J. ROURE I TORRENT.

Notes marginals

Ha sortit, a Sant Feliu de Guixols, el llibre *GANXONERIES, contes humorístics ganxons* col·leccions per M. S., Manel de l'horta. Formen un volum de 200 pàgines. És una obra infame de tan dolenta.

—Al Teatre Espanyol, darre-rament, la companyia d'En Josep Santpere ha estrenat la tragi-comèdia en tres actes d'Enric Lluelles *EL PREU DE L'OR*, la qual està obtenint gran èxit. EL PREU DE L'OR és una obra realista escrita amb gran honradesa, interessantíssima tota, ben trobada i ben reixida, altament moral, d'un sentimentalisme subtil amb tocs d'un fi humor.

EL PREU DE L'OR ha estat publicat en un discret volum.

—Prudenci Bertrana ha estrenat al Teatre Romea, la comèdia en tres actes *L'AUTO DEL SENYOR MOIRET*. L'obra no ha agradat, perquè realment no val gran cosa.

—La Companyia de l'Enric Giménez ha acabat la seva actua-

ció al Teatre Apol, i ha passat al Teatre Victòria; no se sap el temps que hi estarà. Al Teatre Victòria hi ha portat totes les obres no estrenades encara que figuraven en el cartell del Teatre Apol.

—El nostre amic Alfons Maseras ha enllestit la novel·la *ELS SOLITARIS*.

—Ha sortit el segon volum del *QUADERNS BLANCS*, col·lecció de biografies de personalitats catalanes.

Aquest segon volum està dedicat a A. Rovira i Virgili i és degut a la ploma àgil i intel·ligent de Carles Soldevila. Un altre dia en parlarem amb l'atenció que es mereix.

—A l'important diari parisenc *COMOEDIA*, el notable escriptor francès, gran catalanòfil, autor de l'antologia de poemes catalans en llengua francesa, col·laborador de JUSTICIA SOCIAL, M. Albert Schneeberger, hi ha publicat dos llargs folletons d'estudi de la prosa catalana moderna. Encara que amb alguns petits errors, els articles de M. Schnee-

berger són interessantíssims i documentats, revelant tot el bon sentit crític i just de l'autor.

—Ha sortit la nova col·lecció «Biblioteca Popular Catalana». En el primer volum publica la comèdia dramàtica en dos actes de Manuel Valdeperas *COMEDIA D'AMOR I DE DOLOR*.

La «Biblioteca Popular Catalana» és força deficient de presentació.

—Hem rebut, escament editat en un follet, el notable parlament que va pronunciar el senyor S. Sarrà Serravinyals en l'obertura de l'acte de vulgarització científica que organitzà la Comissió Ciutadana per la lluita contra el cranc, a Sabadell, i que tingué lloc el dia 23 de juliol d'enguany.

El follet en qüestió ha estat editat amb el títol «*Les veus del poble*» i porta un interessant próleg del senyor Amador Revilla.

|||

EDICIONS DIANA

Un llibre de Joan Santamaria

Amb el títol *Ma vida en doina* acaba de sortir un nou volum de les «Edicions Diana». El seu au-

tor, Joan Santamaria, ja és conegut del públic català per les seves *Narracions extraordinàries* que han aconseguit tan èxit, que avui és difícil trobar-ne un volum a les llibreries. Recordem, encara, que la primera obra d'aquest escriptor va ésser saludada amb entusiasme pel públic i va ésser asenyalada per la crítica, que va atribuir-li una valor excepcional.

Ara Joan Santamaria, sortint de les seves acotumades narracions curtes, s'ha produït en un gènere de més proporcions i ha escrit un llibre de memòries. No es tracta, però, de cap estudi biogràfic ni de cap dissecció psicològica, sinó d'una obra convencional, divertida i fantàstica. I aquesta fantasia de l'autor es tradueix en la seva verba abundant i colorida. Es justament aquesta nerviosa fantasia la que li dona una empenta i una audàcia per descobrir i explorar noves perspectives i nous paratges literaris. A casa nostra, on els escriptors sovint es repeteixen l'un a l'altre, l'existència d'un explorador que furga i desbrossa, d'un «pionier» de la literatura, és sempre un fet interessant i remarcable. I el lector de *Ma vida en doina* trobarà viu aquest fet en tot el llibre.

Citròens més entre els socis del C. d'E de Manresa.

Aquest senyor, per altra banda, té una fàbrica a la comarca de Manresa, i, els treballadors sabeu que els dona? Pensareu, onze Citròens. Doncs, no. Onze hores de treball, i un jornal que no es distingeix precisament per la seva esplendidesa.

Veritat, lectors, que és envejar un home d'aquest calibre?

PÀRVUL.

Per a ajudar a "Justicia Social"

I. A., 5 ptes.; J. A., 5; A. V., 5; J. P. E. 2; J. C., 5; J. M. F., 1.

Total, 22 ptes.

Tota la correspondència de Redacció adreceu-la a l'Apartat de Correus 757.

Justicia Social

SETMANARI SOCIALISTA

2.ª època

CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Viladomat, 108 (Impremta). - BARCELONA

JUSTICIA SOCIAL és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.

SUSCRIVIU-VOS-HI

personalment a la redacció, o bé tramènt l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

PREUS D'ABONAMENT:

Catalunya i Províncies:

Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes. Un any, 8 ptes.

Estranger:

Mig any, 5'75 ptes. Un any, 10'50 ptes.

Als subscriptors forats:

Advertim a tots els nostres subscriptors que si en vèncer llur suscripció no la renoven oportunament trameten el seu import al **Dr. C. Rotes**. - **Ciana** els serà cobrada tota una anyada per mitjà de gir, carregant-los, demés, les despeses.

Imp. Isidre Duch, - Viladomat, 108

EDICIONS DIANA

VOLUMS PUBLICATS

Josep Pla.—COSSES VISTES... 4 ptes.

Manuel Brunet.—EL MARAVELLÓS DESEMBARC DELS GRECS A EMPÚRIES..... 3 ptes.

Joan Santamaria.—MA VIDA EN DOINA..... 4 ptes.

A PUNT DE SORTIR

Josep Pla.—RUSSIA: UNA ENQUESTA PERIODÍSTICA. 3 ptes.

BARCELONA PETRITXOL, 5

